

LUD

Jedynе pismo polskie w Brazylii wychodzące dwa razy na tydzień.

Wydawca: Książd Stanisław Piasecki
Redaktor odpowiedzialny: Stanisław Bęben

PRENUMERATA: W Brazylii 10\$000 z góry, 11\$000 z dołu, półroczna 8\$000; za przesyłkę osobną, nie we wspólnych paczkach, dopłaca się 3\$000; w Argentynie 6 pezów; w Europie 3 dolary; w Ameryce Północnej 2-50 dolary; w Urugwaju 3 pezy urugwajskie.

Adres Redakcji „Ludu”: Curitiba — Aven. Dr. Jayme Reis 115
Adres dla listów: Curitiba — Caixa Postal 155 — Paraná, Brasil

OGŁOSZENIA drobne do 3 cm. wysokości przez jeden lam: do 3 razy należy przysłać 5\$000. — Ogłoszenia płaci się zawsze z góry, inaczej nie umieszczają się. Ogłoszenia można płacić znaczkami pocztowymi.

„O POVO“ -- Jornal polono bisemanal

Cena numeru 200 rejsów

W KURYTYBIE do nabycia w sklepach pp. Domańskiego, Krzyżanowskiego, Kubisa i Aleksandra Majewskiego.

W Polsce o Brazylii.

(Ciąg dalszy).
POLSKA I POLACY W PIŚMIENICTWIE BRAZYLJSKIEM.

Ale i po roku 1863 nie przesłano się zajmować sprawami polskimi w Brazylii. Wielu wygnańców osiedliło się w Południowej Ameryce, a szczególnie w Argentynie i Brazylii. W okresie tym rozpoczęła się także emigracja zarobkowa; za nią napływała inteligencja polska, zwłaszcza duchowieństwo. Ciągły ten ruch wychodził, czy nie miało przyczynić się do przypomnienia Polski i jej niedoli.

Tak naprzykład w roku 1885, podczas prześladowania bismarkowskiego, zwrócił się słynny powieściopisarz **Visconde de Taunay**, piastujący wówczas urząd gubernatora prowincji parańskiej, w liście otwartym do kolonii polskiej w Paraná, aby wywłaszczonych przez Prusaków ziemków zaprosiła do Brazylii, gdzie znajdują nową ojczyznę, nową Polskę. List ten oburzył silnie rząd pruski. Nastąpiła interwencja dyplomatyczna, wobec czego baron de Cotegipe, ówczesny premier brazylijski zganiał autora za zbyt ostre słowa, potępienia polityki pruskiej).

Wypadkami rewolucyjnymi w Polsce w roku 1905 zainteresował się żywo Dr. Nuno de Andrade, piszący pod pseudonimem **Felício Terra**. Nowelka jego pod tytułem: *Na Polonia* („W Polsce”), osnuta na tle prawdziwego zdarzenia w Warszawie, jest jednym hymnem pochwalnym na cześć patriotyzmu polskiego, tak boleśnie doświadczonego przed wybicciem godziny wolności.

Była ona już bliska z chwilą wybuchu wojny światowej. Odczuwano to także w Brazylii i zastanawiano się nad pytaniem, jakie stanowisko wobec wielkiej katastrofy dziejowej zajmie Polska. Znany publicysta **A. S. de Castro Menezes** poświęcił temu zagadnieniu osobne studjum pod tytułem: *„A indecisão da Polonia”*. Wspomniawszy na wstępie o zbrojnych próbach wyswobodzenia się w roku 1831 i 1863, stawia pytanie, za kim w tej wojnie oświadczy się Polska: za Wilhelmem, lub carem, — czy też, nie mogąc się zdecydować, nie wykorzystając sposobnej chwili i pozostanie jak przysłowiowa lwica na łądzie. Podobne pytanie stawiał sobie poeta i ochotnik na froncie francuskim, **Alberto Rangel**, konkludując: *„Jednakże walka dzisiejsza ocali ojczyznę Sobieskiego, stary ten naród,*

tak często wspomniany przez poetów, a poniewierany przez mężów stanu.”)

A jednakże znalazł się wybitny mąż stanu, który nie zawahał się jawnie i otwarcie wystąpić w obronie tej „poniewieranej ojczyzny Sobieskiego” i domagać się przywrócenia jej niepodległego bytu. Był nim świetny mówca i polityk, **Ruy Barbosa****), który podczas konferencji pokojowych w Hadze zasłynął jako „orzel haski”. On to wypowiedział głębokie zdanie, że „ojczyzna to nie jakiś system lub monopol, albo ustroj państwowy; ojczyzna to niebo, ziemia, naród, tradycja, wiedza dom rodzinny, kolebka synów i nagrobki przeszłych pokoleń, to wspólność praw i języka i wolności”. Zasłużony ten działacz często wspominał Polskę i zwracał uwagę na jej cierpienia, gdziekolwiek tylko przemawiał czy to w teatrze w *Petropolis****), czy też na ruchliwej ulicy *Aveida Central* w Rio de Janeiro lub w senacie brazylijskim, w którym zasiadał jako członek honorowy****). Cieszył się też wielce z odrodzenia Polski, a gdy w czasie nawały bolszewickiej dowiedział się o zwycięstwie nad Wisłą, z łoża boleści polecił wysłać telegram gratulacyjny na ręce marszałka Piłsudskiego. *A aguiá branca salvou o mundo! — powtarzał — „Orzel biały ocalił świat! Szczery ten nasz przyjaciel zmarł dnia 1-go marca 1923 roku.*

W czasie układów pokojowych w Wersalu przebywał tam w roli korespondenta pism rioskich ceniony powieściopisarz **João do Rio**, poznawszy zaś bliżej Paderewskiego, którego mistrzowska gra zachwycał się jeszcze przed wojną, przejął się również podziwem dla jego doskonałego i kryształowej czystości patriotyzmu. Poświęcił też mistrzowi dłuższy fejeton, pełen uznania i pochwał dla działalności Paderewskiego ujętej w związku słowa: *„Wszystko, co czyni, to dla Polski, wszystko, co czyni dla niego, to dla Polski!”*

Podczas krwawej walki o Śląsk, ogłosił zasłużony poeta **Gustavo Barroso**, podpisujący się pseudonimem **João de Noronha**, ciekawy szkic historyczny pod tytułem *„Grunwald”*, porównując pamiętną bitwę z pogromem Niemców w roku 1918 by — wyjaśnawszy życiowie

słuszne pretensje Polski — podkreślić, że Polacy potrzebują Śląska jako kuźnicy broni na wypadek, gdyby zaszła konieczność zgotowania Prusakom nowego Grunwaldu.

Inny współczesny poeta brazylijski, **Leonicio Correia**, ujrzawszy widomy symbol odrodzonej Rzeczypospolitej Polskiej w osobie pierwszego jej posta w Rio de Janeiro, rozentuzjasmował się tym wypadkiem dziejowym i pod jego wrażeniem napisał piękny poemat oraz dłuższy fejeton *Objawił przytem wielką znajomość dziejów Polski*) oraz jej kulturalnego dorobku. W szkicu swym wspomina o świetnej na swe czasy konstytucji 3-go maja, podnosząc, iż po raz pierwszy w historii Europy zaprowadziła ministerjum oświaty i opieki społecznej, wylicza zasługi Polaków na polu nauki, literatury, muzyki, sztuki i techniki. Równie serdeczny jest jego wiersz, kończący się słowami: *„Witaj, bohaterka Polsko odrodzona! Pobici są wrogowie, legi w prochu! Witaj, biały orle Polski!”*

W podobny ton uderzył młody poeta sãopaulowski, **Alberto de Aragão** *Poemat* jego, zatytułowany *„Montem e hoje”*. *„Wczoraj a dziś”,* ceshuje, obok szczerzej sympatji ku Polsce, szereg pięknych myśli filozoficznych. Radując się z zmartwychwstania ojczyzny wychodzącej, których poznał w Brazylii, wola wzruszony: *„Ale dziś wolną jesteś nareszcie! Jesteś ojczyzną i jesteś narodem! Jakże śliczne przebudzenie! Dotykac niebios ręką i czytać w każdej gwiazdzie poemat piorunowy.”*

(Ciąg dalszy nastąpi)

*) W języku portugalskim istnieje zarys historii polskiej pod tytułem: *Eduardo de Noronha*, „Historia da Polonia”, Lisboa 1915.

Wiadomości

Z POLSKI.

WERBUNEK EMIGRANTÓW DO BRAZYLJI.

Gazety polskie z 27-go lutego piszą: *„Jak się dowiadujemy, ministrowie reform rolnych, pracy i opieki społecznej, oraz spraw zagranicznych podpisali zezwolenie na rozpoczęcie przez towarzystwo kolonizacyjne w Warszawie werbunku wśród ludności wiejskiej emigrantów w kolonistów do stanu Espirito Santo w Brazylii. Towarzystwo kolonizacyjne, po załatwieniu różnych formalności, wkrótce ma zamiar przystąpić do werbunku, tak aby w ciągu najbliższych kilku miesięcy wysłać pierwszą partję polskich kolonistów.”*

„MISS POLONIA”.

W ostatniej *„Myśli Narodowej”* nestor pisarzy polskich **Al. Świętochowski** takie snuje

uwagi z powodu świeżo zakończonego a zorganizowanego przez międzynarodówkę „czernowiaków” konkursu „piękności:”

„Czy wyobrażacie sobie, ażeby do konkursu takiego stanęli mężczyźni? Zapewne znaleźćby się amatorzy, ale chyba wśród tych, którzy się znają godności i wstydu Tymczasem na pokaz kobiety zgłosiły się panny przyzwoite. Nie przeszło im nawet przez myśl, że odegrały taką samą rolę, jak wystawione jałówki, kury lub owce, które również oceniane są ze stanowiska piękności i za nią nagradzane, że również jak te, i one nie są badane co do rozumii charakteru, tylko co do urody Triumf dla zwierząt wielki, ale dla ludzi mały. A właściwie żaden. Do redakcji brukowego dziennika, która urządziła ten niezaszczytny konkurs i złożyła z kilku bezprzysięgłych sąd, zgłosiło się 40 kandydatek, z których wybrano jedną jako najpiękniejszą. Miała ona z tytułem *„miss Polonia”* wziąć udział w podobnym konkursie międzynarodowym. Nie potrzeba żadnego wywodu, ażeby wykazać wartość dyplomu laureatki wybranej z 40 amatek i odznaczonej przez kilku jegomościów. Takie świadectwo wystarszałoby może w wyborze „królowej jednego „dancingu” lub jednego miasteczka, ale nie w stosunku do kilkunastu milionów kobiet. To też niezawodnie każdy z czytelników, obejrzawszy fotografie konkurentek, zapewniłby, że wskazałyby legjon daleko piękniejszych, niż *„miss Polonia”*, która ma przedstawiać światu najpiękniejszą Polkę.

Niestety głos **Al. Świętochowskiego** to *„wołanie na puszczy”*. Od czasów Izajasza nie jest już prawdą, że *„mądrość chodzi po ulicach i krzyczy”*. Od dawna już zastąpiło ją głupstwo i plugactwo.

Z Brazylii.

Kurytyba

„LUD” wyjdzie we Wielkim Tygodniu tylko jeden raz i to we Wielki Czwartek. Święto zwiastowania Najśw. Marii Panny przypadające na 25-go marca zostaje z powodu Wielkiego Tygodnia przeniesione na 8-go kwietnia po Wielkiej nocy, lecz już bez obowiązku świętowania.

OSTRZEŻENIE — Konsul Rzeczypospolitej Polskiej w Kurytybie — nawiązując do notatki pod tytułem *„Ziemia dla Naszych Rodaków”* („Lud” z dnia 19-go listopada 1928 roku.) w której Spółdzielnia „Zespół” w Warszawie, ulica Foksal Nr 13 zaoferowuje swe pośrednictwo celem ułatwienia emigrantom zakupu ziemi w Polsce i

„Oświata”

gorliwiej jej członkowie w trosce o emigrację wydał i polecają do nabycia następujące niezbędne dla Rodaków w Brazylii dzieła:

- 1) **Rozmówki Polsko-Portugalskie**, ks. J. Górala. Cena 3\$, z przesyłką 3\$500.
- 2) **Słownik Portugalsko-Polski — Dictionario Portuguez-Polono** Ks. J. Górala. Cena 16\$000, z przesyłką 16\$800.
- 3) **Mała Gramatyka Języka Portugalskiego** wraz z rozmówkami. Cena 4\$000, z przesyłką 4\$500.
- 4) **Słowniczek Polsko-Portugalski** kolonistów polskich w Brazylii ułatwiający niezmiernie zrozumienie całej pracy naszych rodaków po kolonjach. Cena 1\$000.
- 5) **A Polonia na Literatura Brasileira — Polska w Piśmiennictwie Brazylijskim**. Wielkie dzieło propagandy Polski w Brazylii. Cena 8\$000, z przesyłką 8\$500. **Pieniądże** można przesać i w znaczkach pocztowych — selach brazylijskich. **Wysyłka** książek tylko za gotówką. Adres: **„Oświata”, Curitiba**, Caixa postal 155 — Paraná.

—
Powyższe dzieła można nabyć:
W Rio de Janeiro: Livraria Allemã, Rua Chile 7.
W São Paulo: Livraria Edanée, Rua São Bento N 71 (Caixa 2. V.), Livraria Zenith — Rua São Bento 40 B.
W Porto Alegre: Prof. Wiktor Kowalski, Av. Minas Geraes, 20. D.

powołuje się przytem na rzekome upoważnienie jakie miała otrzymać od Państwowego Banku Rolnego w Warszawie, — donosi, iż według otrzymanych informacji, Państwowy Bank Rolny z adnych pełnomocnictw Spółdzielni „Zespół” nie udzielał i zawieranie jakiegokolwiek umowy ze Spółdzielnią jest niewskazane.

Państwowy Bank Rolny przyjmuje bezpośrednio od emigrantów z Ameryki wkłady dolarowe do dyspozycji samych wkładców, oprocentowując je narazie do 3 i pół proc. w stosunku rocznym przy jednomiesięcznym wymówieniu i do 4 i pół — 5 proc. przy rocznym wymówieniu.

JAKO KRÓLOWE PIĘKNOŚCI w Kurytybie a nawet w Paraná jako *„miss Paraná”* ogłoszono pannę **Didi Caillet**, która tytuł ten przyjęła, pomimo, że dwie pierwsze zwycięskie konkurentki piękności cofnęły się i nie uznały ani konkursu ani nie stanęły przed komisją Wogóle z prowincji stawiło się tylko coś 5-tych różnych królowych piękności — jednym słowem nikt nie brał na serio tego całego konkursu i uważano go raczej za zabawkę dziennikarzy.

(* Wspomina o tem Taunay w swych pamiętnikach: *Visconde de Taunay*, „Visões do Sertão”, São Paulo, 1923, str. 126 i dalsze.

*) Alberto Rangel, „Quinzenas de Campo e guerra”, Tours 1915, stron 32-33.

(**) Mario de Lima Barbosa, „Ruy Barbosa”, Rio de Janeiro 1916

***) Conferencia do Senhor Ruy Barbosa no Theatro Petropolis em Petropolis, aos 17 de Março de 1917, Londyn 1917.

****) Ruy Barbosa, „A revolução da neutralidade”, Londyn 1918.

Nawozy „Paulista”
w maczce z kości
i nawozy, które fabrykuje
Julio Garmatter i Spółka
Są do nabycia jedynie w składzie:
Casa Vermelha
Eurico Fonseca & Cia.
Rua José Bonifacio N. 127—Curityba.

C. E. SCHULZ & CIA.
Następca Cesarza Schulza
Najlepsze PIECZATKI. Najlepiej zaopatrzona Księgarnia i Papiernia.
Drukarnia najdoskonalsza. Przybory do rysunków technicznych.
Kompletne przybory szkolne.
Wielki wybór dewocjonalii jak: Figury Świętych, różańce, medaliki i obrazy. — Nowy sortyment papieru karbowego w rozmaite desenie.
Curityba, Rua B. do Serró Azul 66-72

POLSKIZAKŁAD
Jubilejsko-Zegarmistrzowski
ANEL
Kazimierza Wojnarowskiego.
Rua Ebano Pereira N 19
przyjmuje zegarki, zegary i wszelką biżuterję. Wykonuje naprawy z gwarancją szybko i tanio.

Potrzebujecie się dobrych CZELADNIKÓW do Solarni.
Rua Ignacio Lustosa Nr. 30—Curityba.
Płaci się dobrze.

Aby tanio żyć,
TO TRZEBA ROBIĆ MYDEŁO W DOMU.
Zyska się 50 proc. na jednej latce.
SAPONIFERO PRIMOR
z którego można mieć 10 kil wspaniałego mydła, które jest lepsze od tanych i które nie psuje ani szkodzi twarzy ani nie psuje bielizny.
Zakup sobie jeszcze dzisiaj!
Do nabycia we wszystkich składach i u pośrednika:
JULIO XAVIER JUNIOR — CASA XAVIER.
Rua Ermelino Leão N 28 — Becco do Garcez.

Casa de Saude „São Francisco”
DOM ZDROWIA — KLINIKA PRYWATNA
DR. JORGE MEYER FILHO
Rua São Francisco N 25 — Curityba.
Specjalność: operacje, leczenie chorób kobiecych, pomoc przy porodach, zastosowanie szklanego pneumatora x przy osobach cierpiących na płuca. — Nowoczesny aparat Roetgens. — Diatermia. — Sztuczne ultra fioletowe, promieniowanie. — Zystokopja i t. d. — Przyjmuje od godziny 10-iej do 11 ról od 4—g

Jedyna Maszyna do Szycia
Phoenix
Tak dla użytku domowego jak i dla krawców, szwadek, szewców, rymarzy i t. d. — Zawsze są do nabycia wszelkie dodatki do maszyn i różne przyrządy.
Sprzedaż na splatę.
RICARDO HOENE & Cia
RUA BARÃO DO RIO BRANCO 278 — CURITYBA.
Filje: Rio Negro; przedstawicielstwo naszej firmy w Ponta Grossa, São Bento, Joinville, Ouro Verde, Tres Barras, Campo Largo.

RESTAURACJA
Deposito Atlantica
Rua Mar. Floriano Peixoto N 83
róg Praça Carlos Gomes
Smaczne obiady i kolacje, ciepłe obiady według życzenia klientów. Co dzień pierwszorzędne pieczywo. Zawsze świeży szops biały i czarny Atlantica.

Dr. CARLOS MOREIRA, Lekarz.
Specjalnie leczy oczy, uszy, nos i gardło. — Konsultorium: Pharmacia Correla
Rua Marechal Floriano N 22 od godziny 8-iej do 5-tej. Telefon 492. Rezydencja: Rua Visconde de Nacér 85 — Telefon 388.

Fluxo Sedatina
osłabia kółki i boleski przy wydzieleniu moczu także i u kobiet w stanie odmiennym i to w ciągu dwóch godzin.
Fluxo Sedatina leczy szybko i skutecznie wszystkie choroby, kobiece.
Fluxo Sedatina używają z dobrym skutkiem w zakładach położniczych i domach zdrowia.
Dozwolone przez Urząd Zdrowia D. N. z S. P. pod N. 67 z 285 — 1915.

Szakier do sprzedania
Sprzeda się wspaniały szakier oddalony o 3 kilometry od stacji kolejowej Piraquara. Szakier ten ma 27 altekierów ziemi. Sprzeda się za 7, po 9 lub 11 altekierów. Szakier ten składa się z pastwiska, z herwa matie, z lasu, ma dobrą wodę i t. d. Na tym szakrze jest wielki dom składający się z siedem pokojów, oraz znajduje się tamże stajnia, stodoła i t. d. Zgłaszać się można do **Jacob de Pauli — Piraquara — Paraná.**

CASA METAL
CURITYBA, Rua 15 de Novembro 44—Caixa Postal 140
Jose Hauer Junior & Cia.
Wielki skład żelaza i stali, w sztabach i w płytach, śrub, gwóźdź, rur, łańcuchów i innego żelastwa do wozów, WSKŁEKIEGO RODZAJU RZEMIOSŁA I MASZYNY. Oleje, szkła, drut gładki, kolczasty, maszyny rolnicze i t. d.
NADCHODZĄ CODZIENNE TRANSPORTY PŁUGÓW

Cosulich Line Trieste
Okrety odchodzą z Santos:
DO EUROPY:
-Marta Washington-
DO BUENOS AIRES
Szyfkaty z Europy! Znakomite urządzone pośrednictwo w zamówieniach szyfkat z głównych miast Europy, szczególnie z Polski. Okrety odchodzą z Triestu.
Główni agenci: **Sociedade Anonima Martinelli — S. Paulo: Rua 15 de Novembro 35 — Santos: Rua 15 de Novembro 34.**
Proście o informacje: **JOÃO NOCITI**
Caixa Postal 248 — Rua Marechal Deodoro 63 — Curityba.

KSIEGARNIA I DRUKARNIA
Antoni Rydygier & Cia. Limtd.
Rua Barão do Serró Azul N 6 — CURITYBA.
Księgarnia: Książki w językach: polskim, portugalskim i francuskim. Książki szkolne i pomoce naukowe dla szkół polskich i brazylijskich. Materiały piśmienne oraz książki handlowe dla wszelkich biur. Słownik Portugalsko-Polski, Rozmówki Polsko-Portugalskie.
Drukarnia i introligatornia: Przyjmuje się zamówienia na roboty drukarskie i wykonywa się natychmiast po cenach bardzo niskich.
Dewocjonalja: Różańce, księteczki do nabożeństwa krajowego i zagranicznego wydawnictwa. Figury, krzyżyki, obrázky, medaliki i t. d. Posiada na składzie Elementarza K. Lecha. Cena 3\$000.

VANADIOL Grande Tonico Phosphatado.
Oczyszcza krew i wzmacnia nerwy.
Co dzień wydają się recepty na to lekarstwo medycy Brazylii i Argentyny, mianowicie profesorowie: Dr. Miguel Conto, Austrogiólio, Juliano Moreira, Rocha Faria, Rubião Meira, Dr. Diogo Faria, Dr. Walter Seng, Dr. Luc. Gualberro jakoteż i inni lekarze.

Rozmaitości.
8 MILJARDÓW LUDZI LICZYĆ MA KULA ZIEMSKA w 2170 r.
Jak głowa rodziny troszczy się o chleb powszedni dla swego otoczenia, tak liczne grono uczonych zadaje sobie pytania, czy też dla ludzkości wystarczy żywność, w miarę jej liczebnej rozrostu. Ostatnio bardzo ciekawe wykłady na ten temat ogłosił uroczony niemiecki profesor Hennig.
Według zupełnie wiarygodnych danych — pisze Hennig — cała ludzkość powiększa się o dnia o 60 tysięcy ludzi, co czyni w ciągu roku 18 milionów, w ciągu lat dziesięciu całe 180 milionów. Ponieważ w roku bieżącym liczbą mieszkańców kuli ziemskiej wynosi około 1920 milionów, więc przypuszczalnie za 10 lat, że ta liczba zawiera błąd na jakies 80 milionów, śmiało możemy twierdzić, iż za lat dziesięć ilość mieszkańców kuli ziemskiej przekroczy dwa miljardy.
Na początku 19-go stulecia ludność kuli ziemskiej wynosiła 900 milionów. To znaczy, że mimo zarazy, wojen i przeróżnych katastrof w ciągu stulecia podnosiła się ona. Nawet tak straszna klęska, jak wojna światowa, która pochłonęła 35 milionów istnień ludzkich, była w stanie powstrzymać wzrost ludności świata zaledwie na okres dwa lata.
Na podstawie dowiadomości dotychczasowych można wnioskować śmiało, że ilość ludności całej kuli ziemskiej podwaja się w okresie 100 — 120 lat. Z tego wynika, że już około roku 2050 na kuli ziemskiej będzie około 4 miliardów ludzi a około roku 2170 aż 8 miliardów.
Uczni dowodzą, że 8 miliardów ludzi — to maksimum, jakie ziemia wogóle wyżywić może. Niektórzy są nawet zdania, że ziemia może wyżywić zaledwie 6 miliardów. Wynikało stąd, że najpóźniej za lat 200 grozi nam widmo przedludnia, jeśli genjusz ludzki nie wynajdzie jakiegoś sposobu zaradzenia tej bardzo przykrej i groźnej możliwości.
Jak dotąd, człowiek w zakresie

serwatorium astronomiczne. Będzie to pałac cudownych zwierciadeł, na których kryształowych powierzechniach utrzymy wreszcie prawdziwe oblicze tajemniczych światów.
W pariskich zakładach pracują setki rąk nad urzeczywistnieniem tego dzieła. Odlewane są tam obryzki zwierciadła, które utworzą istotę niebieskiej armaty teleskopowej, jakiego nikt na kuli ziemskiej dotychczas nie oglądał.

Dotychczasowe obryzki teleskopu europejskich wież astronomicznych są dziecinnymi zabawkami w porównaniu do optycznych cyklonów Diny, bo tak nazywać się będzie największy w świecie teleskop, wobec którego zbledną wspaniałe urządzenia obserwatorów amerykańskich, ze sławnym teleskopem lustrzanym Hookera w Kalifornii. Cudowne bowiem zwierciadło w teleskopie Diny, w tym najpotężniejszym astronomicznym przyrządzie, jaki dotychczas stworzył ręce ludzkie, będzie miało powierzchnię o pięciomastowej średnicy z począworną skalą działania.
Potężna armata skierowana zostanie przedwzyskiem na księżyc. To ciało niebieskie, wiszące nad naszymi głowami na wysokości 400.000 kilometrów, stanie się dostępne oczom badacza, jak gdyby znajdowało się w odległości 40 kilometrów.

Tym obryzkiem zwierciadłem będzie musiał księżyc zdradzić swoje najskrytsze tajemnice.
Poza tem powinien teleskop ten rozwiązać zagadkę Marsa, Jowisza, Syrtusa, a przedwzyskiem tych wielki słońce, których dotąd nie można było z kuli ziemskiej inaczej ustabilizować w nauce, jak tylko pod nazwą drogi mlecznej.

DZIKIE, ALE DOBRE PRAWO.
W stanie Arizona, w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej, wydano ustawę, na której mocy każda kobieta, pragnąca wyjść za mąż musi przedłożyć poświadczenie, że zna się na kuchni, że umie szyc, cerować, haftować... Pożądaną jest również znajomość prania i prasowania oraz rachunków gospodarczych. Niewiasty, które nie będą mogły wylegitymować się takimi świadectwami, nie otrzyma-

RESTAURACJA. Smaczne obiady i kolacje można otrzymać w każdej chwili według życzenia klientów. Szurasko najlepiej przygotowane, do tego napoje krajowe i zagraniczne. Zawsze świeży szops Atlantica.
Travessa Zacharias N. 11 na różnik — Curityba.

WALDEMARAS OTRZYMAŁ NA GWIAZDĘ SZUBIENIĘ.
Jak podaje „Dziennik Wileński”, w dzień wigilijny Bożego Narodzenia nadesłano Waldemarasowi w przesyłce, adresowanej urzędowo, zamiast życzeń pięknie ozdobione pudełko, wewnątrz którego znajdowała się misternie urządzone szubienica, pod którą był napis: „Katowi narodu litewskiego”. Równocześnie podobny upominek otrzymał szef sztabu generalnego litewskiego, Plechowiczus, któremu przesłano koszyczek ozdobny, a w nim sztycyk i rewolwer z napisem: „Zdrójcy i służalcowi”.

PISAŁ INNYM LISTY I ZEBRAŁ 4 I PÓŁ MILJONA MAJĄTKU.
W Londynie zmarł w ubiegłym miesiącu niejaki Kuk, który zrobił obryzmi majątek na pisaniu innym listów.
Na kilka lat przed wojną światową założył on biuro, w którym ci, co mieli cokolwiek do powiedzenia swym ukończonym, lecz nie byli morni w sztuce pisania czy pisowni, mogli za stosunkowo małą sumę dostać list, napisany według najnowszych wymagań.
Widać pomysł takiego biura był doskonały, nigdzie bowiem nie było tak wielkiego ścisła, jak właśnie u Kuka. Wkrótce też musiał przyjąć szeregi pomocników. Z chwili wybuchu wojny zapotrzebowanie na takie listy jeszcze bardziej się zwiększyło, wobec czego Kuk wziął aż dziesięciu pomocników, a jeden z dzienników londyńskich napisał nawet, że z pewnością wiele bohaterkich czynów żołnierza angielskiego historia ma do zawiąznięcia ognistym listem Kuka.
Niejeden żołnierz, któremu byłoby bardzo przykre, gdyby dostał nagryzmony i nieczytelny list, bardzo się ucieszył, otrzymawszy

JAK DŁUGO CZŁOWIEK WYTRZYMUJE POD WODĄ?
Dobrzy pływacy uprawiają również nurkowanie lub też pływaniu pod wodą. Do tego rodzaju „wyczynów” potrzebna jest pewna wprawa, polegająca głównie na odpowiednim wyćwiczeniu płuca, chodzą bowiem o to, by umieć jak najdłużej zatrzymać w nich powietrze.
W każdym razie rzeczoznawcy ustalili, że pozostawienie pod wodą w ciągu półtorę minuty jest już wyczynem bardzo poważnym i trudnym. Zazwyczaj mało kto jest w stanie dotrwać pod wodą do czasu jednej minuty. Tylko organizmy wyjątkowo zdrowe i silne wytrzymują pod wodą 2 minuty; a nie dawno popiswali się nurkowie, którzy w obryzmyj sali cyrkowej potrafili wytrwać pod wodą 3 do 4 minut.

Światowym rekordem nurkowania może się popisać pewien marynarz australijski, który wytrzymał pod wodą 5 minut 17 sekund. Natomiast bardzo wyćwiczeni w nurkowaniu polawiacze gąbek, korali czy perel wytrzymują pod wodą zaledwie 1 i pół minuty.
Przedsiębiorcy i Kupey ogłaszają się w „Ludzie”.